

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-232

30.3.2020

Tryg Forsikring NUF

Næringsliv

Urettmessig premieøkning? – mandat – fal. §§ 3-3 og 3-5.

Sikrede som er næringsdrivende og som hadde vært kunde i selskapet i flere år, gikk høsten 2018 ut på anbud med sine forsikringer. Da sikrede ikke mottok totaltilbud fra noen anbydere, ble selskapet kontaktet på nytt med forespørsel om å avgi forsikringstilbud. Selskapet ga sikrede et forsikringstilbud med betydelig høyere premie, samtidig som egenandelen for en av dekningene ble økt fra kr 100 000 til kr 10 000 000. Sikrede anførte at selskapet ved premieøkningen, omgikk reglene for oppsigelsesadgang i forsikringsavtalelovens § 3-5. Selskapet bestred anførselen og viste til at premieendringen var basert på en forsvarlig risikovurdering. Nemnda bemerket at det ligger utenfor nemndas mandat å vurdere om premien står i et rimelig forhold til risikoen, slik at nemnda bare kan vurdere om momentene som inngår i premieberegningen fremstår som saklig. Nemnda kom til at momentene var saklige, og at en premieforhøyelse for den aktuelle næringsforsikringen på 244 % må aksepteres, også når man tar hensyn til økningen i egenandelen.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 6 499 362 tillagt renter

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmålet om premieøkning ved fornyelse.

Sikrede som er næringsdrivende, har gjennom flere år hadde hatt et løpende kundeforhold med selskapet. Høsten 2018 la sikrede sine forsikringer ut på anbud til en rekke forsikringsgivere, herunder selskapet.

Ved utløpet av anbudsfristen var det ikke kommet inn totaltilbud fra noe selskap. Selskapet utformet da et nytt totaltilbud på forsikringene til sikrede.

Premien for sikredes skadeforsikringer i selskapet for perioden 1.1.18–31.12.18 samlet var kr 3 326 455, fordelt med Auto kr 1 191 599, Ansvar/transport kr 422 781 og Industri pluss maskin kr 1 712 075.

Fra og med 1.1.19 ble den totale premien for de tilsvarende dekningene økt til kr 9 306 576, fordelt med Auto kr 2 072 151, Ansvar/transport kr 548 095 og Industri pluss maskin kr 6 686 330.

I tillegg til premieøkningen ble egenandelen for dekingen Industri og maskin økt fra kr 100 000 til kr 10 000 000. Sikrede valgte å betale premien, men tok forbehold om å kreve tilbakebetaling av premien med tillegg av renter.

Sikrede krever tilbakeføring av premie på kr 6 499 362, og anfører at forsikringsavtalen må videreføres med premienivået for 2018, tillagt en alminnelig indeksjustering for prisvekst. Selskapet har ikke hjemmel til den økning som er gjort. Selskapets oppjustering representerer en omgåelse av oppsigelsesadgangen etter fal. § 3-5.

Det samlede premienivået er økt med 244 % fra det ene forsikringsåret til det neste. Samtidig har egenandelen for industriforsikring økt med 100 ganger opprinnelig egenandel.

Sikrede anfører at selskapet ikke har gitt noen reell begrunnelse for økningen i premie- og egenandel, og at realiteten er at selskapet ikke ønsker å forlenge avtalen. Selskapets fremlagte modell for premiefastsettelse var datert september 2019. Sikrede stiller spørsmål ved hvorfor premieberegningsmodellene først fremlegges i forbindelse med behandlingen i Finansklagenemnda, dersom modellen forelå på et tidligere tidspunkt. Selskapet har ikke dokumentert at det har foretatt en tidsnær skjønnsutøvelse i saken.

Selskapet har ikke gitt skriftlig oppsigelse av forsikringsavtalene og har derfor ikke anledning til å si opp avtalen. De materielle vilkår for oppsigelse etter fal. § 3-5 (2) er heller ikke oppfylt.

Sikrede anfører at Finansklagenemnda har full kompetanse til å vurdere om selskapets økning av premie og egenandel bygger på forsvarlige risikovurderinger.

Selskapet anfører at premiejusteringen er berettiget, subsidiært at sikrede i realiteten sa opp forsikringsavtalen ihht. fal. § 3-4 da selskapet satte forsikringsavtalen ut på anbud.

Selskapet er etter forsikringsvirksomhetsloven forpliktet til å sikre at man fastsetter en forsikringspremie som er tilstrekkelig til at selskapet er i stand til å oppfylle sine forpliktelser, samt at premien må stå i rimelig forhold til den risiko som selskapet påtar seg.

Selskapet anfører at premieøkningen for industri- og maskindekningen er begrunnet i en markant økning av storskader i den aktuelle bransjen, og at økningen er saklig begrunnet. Videre anfører selskapet at sikrede selv valgte egenandelen på kr 10 000 000.

Ansvarsforsikringspremien ble ifølge selskapet økt på bakgrunn av en økende ansvarseksposering som følge av et økende antall branner i bransjen. Den vedvarende høye storskadefrekvensen på brann anføres også å påvirke ansvarseksposeringen og dermed medføre høyere ansvarspremie.

Videre anfører selskapet at det var behov for å øke premien for Auto som følge av høy skadefrekvens. Premieøkningen anføres etter dette å være saklig begrunnet.

Selskapet anfører at det foreligger en gyldig avtale mellom partene. Forbeholdet som sikrede tar flere måneder etter at avtalen er inngått, avhjelper ikke dette. Sikrede er en profesjonell part som har vært bistått av en profesjonell megler.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan endre avtalevilkårene ved å øke premien 244 % til tross for at sikrede øket egenandelen fra kr 100 000 til kr 10 millioner.

Sikrede har hatt et løpende lengre kundeforhold med selskapet. I slike tilfeller foreligger det en bindende forsikringsavtale som må fornyes etter reglene i fal. § 3-3, evt. slik at selskapet sier opp avtalen etter fal. § 3-5 hvis det er grunnlag for det.

Vil selskapet endre avtalen, herunder gjøre vesentlige endringer i premien, må dette varsles til sikrede etter fal. § 3-3. Nemnda forstår situasjonen slik at det ikke er bestridt at varsel om endringer er gitt på foreskrevet måte. Fal. § 3-3 stiller ingen begrensninger i de endringer som kan gjøres, men krever at det blir gitt en redegjørelse for begrunnelsen. Premiene ble etter det opplyste gjennomgått på et møte mellom partene 14.12.18 og er begrunnet med tiltagende økende frekvens av store skader, særlig brannskader og økt risiko knyttet til produksjon innendørs og dyrere utstyr. Selskapet la også frem den risiko- og premievurderingen som ble benyttet, og som bygger på bransjens tall og sikredes egen skadehistorikk. Nemnda viser til at selskapets risikovurderinger er underlagt kontroll av finanstillstyret, og at det er utenfor nemndas mandat å

vurdere om premien står i et rimelig forhold til risikoen. Finansklagenemnda har ikke grunnlag for å overprøve selskapenes konkrete vurderinger av risikoen, jf. Ot.prp. nr. 41 (2007–2008) Om lov om endringer i lov 16.6.89 nr. 68 om forsikringsavtaler m.m. s. 44–45 og kapittel 7. Nemnda kan bare vurdere om de momentene som inngår i premieberegningen fremstår som saklig, og det mener nemnda er tilfelle. Sikrede anfører at selskapet ikke har hatt skader i perioden, men dette er ikke avgjørende. Forsikring dreier seg om utjevning av risiko over en større gruppe. Hvordan forskjellige risikogrupper skal avgrenses må avgjøres av Finanstilsynet.

Sikrede anfører at en premieøkning på 244 % i kombinasjon med den aktuelle økningen i egenandelen i realiteten innebærer en oppsigelse av avtalen, og at selskapet ikke har fulgt de prosessuelle reglene for oppsigelse i fal. § 3-5, og at de materielle vilkårene for oppsigelse heller ikke er tilfredsstillende.

I FSN-5707 og 5551 la nemnda til grunn at en firedobling av premien under lovfestet bilansvarsforsikring i realiteten representerte kontraheringsnektelse. For denne ordningen er det kontraheringsplikt. Nemnda mener selskapet har større rom for premieøkning i en frivillig næringsforsikring. I FinkN-2016-35 anførte selskapet at forsikring for en bygning som ble benyttet som asylmottak, ville medføre en seksdobling av premien. Nemnda kom til at dette utgjorde en "særlig risiko", som ga grunnlag for kontraheringsnektelse, og som derfor også må regnes som "særlig grunn" som gir rett til oppsigelse etter fal. § 3-5. Nemnda mener ut fra dette at en premieforhøyelse for den aktuelle næringsforsikringen på 244 % må aksepteres, også når man tar hensyn til økningen i egenandelen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).